

**2024-2025 оқу жылына
арналған Сыбайлас
жемқорлықтың
алдын-алу бойынша
жұмыстар**

ТҰРКІСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ БІЛІМ
БАСҚАРАМСЫНЫҢ ҚАЗЫГУРТ
АУДАНЫНЫҢ
БІЛІМ БОЛІМІНІҢ «БІБӨЛ
ҚУДАЙНАЗАРОВАТЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ
ОРТА МЕКТЕП» МЕКЕМЕСІ
КОММУНАЛЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК

КОММУНАЛЬНОЕ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
"ОСНОВНАЯ СРЕДНЯЯ ШКОЛА
ИМЕНИ «БІБӨЛ
ҚУДАЙНАЗАРОВА» ҚАЗЫГУРТСКОГО
О РАЙОНА ҚАЗЫГУРТСКОГО
РАЙОНА

Бұйрық
№ 28

Приказ
№ 28

Қызылбұлақ елді мекені

06.09.2024ж

Бұйрық № 28

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
күрес жұмыстары бойынша
комиссия құрамын бекіту туралы

Қазақстан Республикасының 18.11.2015 жылғы № 410-V ҚРЗ «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңын басшылыққа ала отырып **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қазақстан Республикасының 18.11.2015 жылғы № 410-V ҚРЗ «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңын орындалу бойынша мектепшілік іс-шаралар жоспары құрылып, төмендегі құрамда комиссия мүшелері бекітілсін:

1. Комиссия төрағасы: Қ.Беркімбаев
2. Хатшы: Ж.Умирзахова
3. Комиссия мүшесі: Б.Сарсеков
4. Комиссия мүшесі: Р.Түгелбаева
5. Комиссия мүшесі: Б.Сарсеков

2. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау директордың тәрбие жөніндегі орынбасары Сарсеков Бақытқа жүктелсін.

Мектеп директоры:

Қ.Беркімбаев

**2024–2025 оқу жылына
арналған Сыбайлас
жемқорлыққа қарсы
күрес іс-шаралар
жоспары**

«Бекітемін»
Мектеп директоры
Қ.Беркімбаев

«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» КММ-де 2024-2025 оқу жылында жүргізілетін
Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы»
Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын
іске асыруға арналған іс-шаралар жоспары

№	Іс-шаралар	Мерзімі	Жауапты орындаушылар
1	Қазақстан Республикасының "Білім туралы", "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңдарына, қаласы білім басқармасының 2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыру бағытында орындалатын мектепшілік іс-шаралар жоспарын бекіту.	Қыркүйек 2024ж.	ДТЖО Б.Сарсеков
2	Мектеп фойесіне білім басқармасының Call center ---- телефоны мен сенім телефоны ----- сенім жәшігін орналастыру, түскен арыз-шағымдарды тіркеу кітапшасын арнау	Қыркүйек 2024ж.	ДТДЖО
3	Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 12- бабы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер», 13-бабы «Мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызмет», 14-бабы «Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жекжаттардың бірге қызмет(жұмыс) істеуіне жол бермеу», 15-бабы «Мүдделер қақтығысы» баптарын басшылыққа алып жұмыс жүргізу.	Жыл бойы	Мектеп әкімшілігі ДТДЖО
4	Мектепте түрлі себептермен кез-келген мерекелік іс-шараларды өткізуге, шаруашылық, кеңсе заттарын алуға, тағы басқа мақсатта ата-аналардан заңсыз ақша жинауға қатаң түрде тыйым салу бағытында ата-аналар мен мектеп ұжымына түсіндірме жұмыстарын жүргізу.	Жыл бойы	Мектеп әкімшілігі ДТДЖО Сынып жетекшілері
5	Мекеменің қажеттілігі үшін заңсыз ақша жинауға тыйым салу мәселесі бойынша педагогтар ұжымы және ата-аналар арасында түсіндірме жұмыстары жүргізіліп, белгіленген жоспарға сәйкес саяси партия, қоғамдық бірлестіктердің қатысуымен ай сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы жиналыстар ұйымдастыру.	Тоқсанда 1 рет	Мектеп әкімшілігі ДТДЖО

6	Қазақстан Республикасы "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес" Заң баптарын мектеп ұжымына және оқушыларға таныстыру	Қазан	Мектеп әкімшілігі ДТЖО Құқық пәнінің мұғалімдері
7	Әдеп ережелері мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт негізінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға байланысты жұмыстар ұйымдастыру.	Жыл бойы	ДТЖО
8	«Құқықтық сана – қоғамға пана» жобасы аясында жасөспірімдер арасында құқық бұзушылық пен қылмыстың алдын-алу мақсатында «Қылмыссыз балалық шақ» атты апталық өткізу.	Токсан сайын	ДТЖО Ұйымдастырушы педагог Аға тәлімгер Педагог- психологтар
9	Мектеп оқушылары арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдарымен құқық бұзушылықтың алдын-алу тәсілдері жөнінде тәрбие сағатарын өткізу.	Жоспарға, кестеге сәйкес	Сынып жетекшілер
10	«Сыбайлас жемқорлық деген не?» сынып сағаты	желтоқсан	Сынып жетекшілер
11	«Жемқорлық індет-жою міндет» пікірталас	қаңтар	Дебат жетекшісі
12	«Жемқорлықсыз-қоғам сенімді жол» дөңгелек үстел	ақпан	Сынып жетекшілер
13	«Жемқорлықсыз қоғамға қадам» сынып сағаты	наурыз	Сынып жетекшілер
14	«Бала кезінен жемқорлықсыз»	сәуір	Сынып жетекші
15	«Жемқорлықсыз әлем» сурет көрмесі	мамыр	
16	Сыбайлас жемқорлық пен құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында жүргізіліп жатқан жұмыстардың есебін жүргізу, білім бөліміне тапсыру.	Ай сайын мамыр	Мектеп әкімшілігі ДТЖО

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары :

Б.Сарсеков

Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы күрес бойынша
өткізілген іс-шаралар

«Сыбайлас жемқорлық деген не?»

Мақсаты: «Сыбайлас жемқорлық» деген ұғымды түсіндіріп, артық төлеп жағдайлары жайлы түстік қалптастыр.

Міндеттері:

- Оқушылардың құқытқ сілімнігіру, құқытқ ілім әр адамнѣ ісі екенін ұғындыру;
- Өз көзқарастарыңды айтып, дүниетанымдардың кенету.
- Оз мемлекетіне жауыпкершілікпен карау зане адилдикке тарбиелеу.

Қатысушылар: 5-үл

Ұзақтығы: 45 мин

Соңып сағатының барысы:

I. Uyimdastyru kezeni:

– Сыбайлас-жемқорлық деген емес пе? (оқушылардың пікірлері тыңдалада)

II. Қызығушылығын ояту. Ойын – Ыстық орындық.

Ойынның шарты: Ог топтан 4 balls kezekpen шығады, бұл оқушыларға кукук турали 10 сурак койылады. Кімде-кім барлық 10 суракқа 5 минут жауып берсе, сол оқушы жеңгеге жетеді.

Мұғалім:

- ойын унады ма?
- бұл қолайсыз ба?
- ойын кезинде оздеринди калай сезиндер?
- неге бұл оқушы ойында қалды?
- ол емес пе?

III. Кіріспе сөз. Өтінемін, алайық.

«Сыбайлас жемқорлық» деген «параға сатып алу», «пара», «corruptio» деген латын сөзін алып, анықтауға болады.

Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев Озин «Қазақстан әлеміндегі басқосу жас ханым кабинеті 50 елдің қатарына қосылу стратегиясы, Қазақстан Өз Дамуындағы Жан серпіліс Жасау Қарсан ында» атты халыққа жолдауында ұлттық қауіпсіздік пен қоғамды қорғауға тырысады піндегі zhalpyult Қосымша ақпарат алу үшін кассир бағдарламаны басыңыз, хабарласыңыз қоғамның барлық мүшелеріне, сондықтан жемқорлықпен күрес жалпы барша халықтың борышы екен атап көрсетті. ҚР «Сыбайлас-жемқорлықпен күрес туралы» Заңы сыбайлас-жемқорлыққа келе жатқанда онықтама береді. Ол: «...мәмлекеттік ақылшыларды орындайтын адамдар, сондай-ақ соларға тенелген адамдар, оздерінің лауазымды күзеттерінің және пәме bailanysty mkmkinshilikti nemes quzareterin baska skaşa paydalanyp muliktik payda alu štik qirisiiliği -ақ жек заңда тулғалармен атал тышқан Жайлылықты және артықшылықты оларға заңсыз береге уыс адамдарды парамен сатып алу».

Сыбайлас жемқорлық – мемлекеттік құрылыстардың экономика аясында қылмысты құрылымдармен бит қайнасуы, сондай-ақ мемлекеттегі лауазымды адамдардың, қоғамдық жаңа саясаты қайраткерлердің сатылы Гыштығы, паракорлығы. Өзінің қызмет көрсететін мәртебесі мін өкілдерікТЕРІ, оттық және озге де beikyzmettik muddeler ushin payalanu zholymen zheke igilikterdi alu koinis tabady.

ҚР Қылмыстн козінін қызметтікТЕРДі ТЕРИС РАЙДАЛАНУ (228-бан), коммерциялық сатып алу (231-бан), қызмет өткіздігі ТЕРіс пойдлавану (307-бан), немес қызметтік okilettikti asyга payalanu (308-бар), abaluku (308-бар), abaluk. қылмыстық жалғандық жасау (314-бан) туралы лауазымдық қылмыс қалыпты ең алдымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес қалыпты жағдай көбірек табиладалар. Қазақстан сондай-ақ сыбайлас жемқорлық үшін қылмыстық, тарттық, әкімшілік жауапкершілікт реттейтін арна нормативті - құықтық актілер де

қабылданды. Оларға «Мемлекеттік қызмет туралы» (1995) жеңе «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» (1998 ж.) ҚР заңдары жатыр. Sonymen katar , аралар салаттар ынтымақтастық туралы халықаралық актілер де бар .

4. «Кім тапқыр?» \ Адамгершілік, әділеттілік туралы мақал-мәтелдердің жалғасын табу керек\.

1.Адамгершілік болмай,

Әділдік болмас.

2.Адамн яты бетінде,

Адамгершілік ниетінде.

3.Шөлге құдық қазған бір сауап,

эзенге көпір салған бір сауап,

Жолға ағаш екен бір сауап.

4.Адалдық - ардың иси.

5. Шындық жоқ жерде сұмдық көп.

6.Адамның әдебиеті шыншылдығында.

7.Ақихат сөзде алалық жоқ.

8.Әділ айтқан жеңер.

9.Әділдікке жығылмайтын адам жоқ.

10.Әкімін әділ болмаса жұрт бұзылады,

Саудан әділ болмас нарық бұзылады.

5. *Сыбайлас жемқорлық туралы бейнеролик көрсеті.*

Аралар бейнеролықты көрген кезде қандай сезімде болындар?

Video tags адамдардың әрекеті дурыс па?

6. *Сұрақтар бойынша сұрақ-жауап:*

1. Қашан қабылдандыға арналған «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы»? (02.07.1998 ж.)

2. «Сыбайлас-жемқорлық» деген емес пе? («Сыбайлас – жемқорлық» деген «параға сатып алу», «пара» ретінде, «corruptio» деген латын сөзін алған, анақтауға мүмкіндік берді.)

3.Құқық деген емес пе? (мәмлекет орынтқан және оның күшімен қорғалатын, жалпыға бірдей қоғамдық қатынастарды реттейтін тартып ержелерінің (нормалардың) жинағы).

4.Заң деген емес пе? (мемлекеттін ен жоғарғы басқарушы органның шығарған, қабылдаған ен жоғары куши бар норматик кесім. Барлық зңдар зңа тәуелді норматик кесімдерді Конституциямен бірге йкес болуын заңның үстемдігі дейді.)

5.Қылмыстық Көдекстин 366-бабының бірлігінде көрсеткен адамға бурын жасаған заңды әрекеттері (үрiнiзiздiгi) үшiн сомасы құны ейл ық есептiк көрсеткiштен аспайтын болса қылмыстық жауыпкершiлiкке? (2 айлық есеп)

6. Мен дегенимозды қабылдаймын ба? (Қандай да бір коммерциялық келістімге келу үшін немесе жеке пайдасы үшін жасылған ынталандыру немесе марапаттау.)

7.Сыбайлас жемқорлық қылмыстарды жасағаны үшін қандай жауыпкершілік көздеген? " с. Мәселен, Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодекстері)

8.Халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы күн қашан жарияланды? (2003 - 9.12.)

9. Қашан қабылданатын «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс кімыл туралы»? (18.11.2015 өмір сүрген)

10.БҰҰ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес Шарттары қашан қабылданды? (31.10.2003)

Дәйексөз: «Тілек ағасы» \оқушылар оздерінің телектерін стикерге жазып жіберді\.

Мүмкіндігінше тезірек, мүмкіндігінше тезірек қауіпсіз жағында екеніңізді ескертіңіз.

Сағата аяқталды ұлы.

Сынып сағаты «Жемқорлық індет, жою міндет»

Тәрбие сағанының мақсаты:

1. Бізбен байланысыңыз; «жемқорлық» деген емес екенінді түсіру;
 2. Оз ойлары еркін жеткізе білу кабилеттері дамыды; дүниетанымдары кеңейді;3.
- Патриоттық тәрбие қалптасады;Тәрбие сағаттың барысы:1. Ұйымдастыру кезені.2. Қонылашар сәті (Атамекен музыкасымен би кімылдарының жасау)

Қатысушылар: 9 ұл

Ұзақтығы :45 минут.

Барысы:

(Бір парак қағазға Отан тақыйығыны на оттагы әр қушы бір сойлмнин зади.)

Әр топ өз сығармамасын оқып, қорғайды.

4. БІ тапсырмасын сахналау.

1 топтын тапсырмасы :

Компьютер ойнауға акша таба алмаған Ерлан мен Марат сәл ақылдасады. Ерланнын есине асханада акша майдалатқан кайрат туседи.

Сол кайратты қорқытып, ақшасын тартып алу керек Маратқа итады.

Сол мезетте келе жатқан кайратты Марат алдап шақырада. Ойында арам ойы жоқ кайратты Ерлан келіп бас салып, ақша тауып берейін талап еді.

Алғашқыда ойың екен деп ойлаған ол ақшасының жоқ екен деп айтса иә, соныңнан білістің қалжын емес екен деген ұғып, қалтасындағы бар ақшасын бере салады.

Аман - есен құтылғанына қуанған ол анасына айтатындығын еске алды. Ерлан мен Марат егер еді исти біреуге айтсан, онда жаксылық болмайтының кайратка жаксылап ұғындырады.

Сұрақтар:

1. Аралар көріністе баланъ qandai kuukygy shektelgen?
2. Ерлан мен Марат қандай қылымыс жасайды?
3. Ерлан мен Мараттын қылмыс жасауын емес себеп болды ма?

2 - топтын тапсырмасы :

Нурлан 5 соныпта окида. Нұрланны білім алған талаба жаксы.

Оқыса жаксы оқудың оқушылары қатарынан орын аларлық кабылетті бар.

Бірақ ата - анасының тәрбиесі баласы жолдан тайдырады. Нұрланның ата - анасы бала тәрбиесіне жауапсыз қарайды. Баланы сабақтан себепсис жйй қалдырады, қаде типті апталап келмей қалатын кездері де болады.

Мектепте, соныпта ата - аналарға байланысты өтетің жиыңдарға да келмеді. Дәл сол араның ұлы ағынды судың түбінде жатыр, бұл ағынның түбімен бірдей.

Ата - анасы қорғак уаде беріп құр шығарып салаттар.

Білер күн өткен соң жаңағы окига қайта қайталанада.

Bilim alu balanъ basty mindeti ekenin bilim tura ony orindauda ake - seshei salgurttik ityadi.

Сұрақтар:

1. Нұрланның ата - анасының қылығы қалай бағалайсыздар?
2. Ұлы жетікшісінің орнында болсаң істер бірлігіз емес пе?
3. Ата -ананың бала алдындағы ақылдары қандай?

3 - таптау тапсырмасы.

4 - соныпты сәтті аяқтаған Жалғас жазда жақсы демалып, тынып, қыркүйекте мектепке келді. Биыл орта буын, яғни

5-сон келген сон, өзін - өзі бір есейіп қалғандай сесінді.

Орбір истеген жұмысына озинше бір есеп беріп отратын болды.

Бұл егіннің бір түрі екені өкінішті.

О ленді мектепті бір үйірмеге қатысып, бір қабілетін шындауды мақсат санада.

Сойтип, мектептегі «Тұмар» пікір - сайыс клубтары бойынша жазылмақшы үлкен бер шешемге келді. Аралар ойын ата -анасына жеткізді.

Ата - анасы Жалғастың ойың қарсы болады.

Оны анасы ауылшын отетін уйірмеге өзі жазғызып коганын, казіргі заманга ағылшын тілі мамандарып оте каекендігін, замана гимнамен ай өмір суру керектігі баса айтты. Әл.

Үнемі ата - анасының айтқанын дурыс санап, соны баста назарға аласың

Жалғас тағы да ата - анасымен келісуге мәжбүр болды.

Сұрақтар:

1. Жалғастың ата - анасының іс - әрекетің қалай бағалайсыз?

2. Аралар алабұға баланың қандай құқығы сектіліп ұр?

3. Өкінішті - анасының шешемімен келісуі дурыс па?

(Слайдпен жемқорлыққа байланысты мысалдар келтіру)

1. Мұғалімге мерекелерде гүл шоқтарын сыйлау жемқорлыққа жатта ма?

2. Емделіп болған науқас дәрігерге өзінің алғысыз белгісі - бір сылықты (гүл, сағат, портрет.....) сылас жемқорлыққа жатта ма?

3. Жоғарғы оқу орнында білім алушылар, эмитхан уақытында оқытушыларын остел жасаса, бағалы сыйлық әперсе, жемқорлыққа жаттады ма?

4. Қала ішіндегі біреулердің кебіреулері тендер ұтып алада иә, қала ішінде жолаушыларды тәсімалдау барысында көптеген кәтіліктер жасасады.

Мысқалға автобус адамдарды сайынан артық отырғызу, аялдамасы жоқ жерде тоқтап, адамдарды үсті - үстіне алу жемқорлыққа жата ма? (жүргізуші, автобус директоры, инженер арасындағы сыбайластық жемқорлықты көрсету) «Шелектің бетін жалдағандар ұстайды, түбін жалдаған ұстайды» деген мақсаттың осыған қатысты екенінді дәлелдеу .

5. Нашакорлық дамып бара жатыр, себебі шетелдерден әкеледі, кейбір кедендер өз жұмыстарының жауапты орнындамай, зан бұзылыққа барады.

Бұл жемқорлыққа жата ма?

Тәрбие сағатын көру.

Сұрақ – жауап

Оригами жасау.

•Еңбек сабағымен байланыстыру

•Көгершін құсы туралы ой көзғау «Жүрек жылуы» телек арнау.

Сынып сағаты «Бала кезінен жемқорлықсыз»

Мақсаты: Жастардың сыбайлас жемқорлыққа қатысты азаматтық ұстанымын қалыптастыруға қажетті құндылықтарды сіңіру және қабілеттерін дамыту.

Тапсырмалар:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі элементі ретінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бағдарламасын түсіндіру ;
- құқықтық сананы, алынған мәліметтерді жүзеге асыру, жалпылау және қорытынды жасау қабілетін дамытуға ықпал ету;
- жастарды тұлғаның негізін құрайтын адамгершілік нормалармен тәрбиелеу, олардың құқықтық санасы мен құқықтық мәдениетінің деңгейін арттыру; сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарламаларға оң көзқарас.

Қатысушылар санаты: 8 сынып

Ұзақтығы: 40 мин

Іс-шараның барысы:

1. Ұйымдастыру бөлімі: 1 мин.

Оқушылардың қатысуын және сыртқы түрін тексеру;

2. Негізгі білімдерді, дағдыларды, дағдыларды және мотивациялық күйлерді жаңарту. 3 мин.

Сабақтың тақырыбы мен мақсаты туралы хабарлама
кіріспе – сұрақтар:

Сұрақтар	Дұрыс жауаптар
Пара деген не?	Қызмет бабын пайдаланып, кез келген қызмет үшін заңсыз алынған акша.
Пара мен сыйлықтың айырмашылығы неде?	Пара, сыйлыққа қарағанда, қызмет бабын пайдаланып, қызмет үшін беріледі. Сыйлық ешнәрсе сұрамай, шын жүректен беріледі. Сыйлық пара ретінде жасырылуы мүмкін
Сіздің түсінігіңізде сыбайлас жемқорлық деген не?	Сыбайлас жемқорлық – қызметтік жағдайды жеке бас пайдасына пайдалану.
Сыбайлас жемқорлық туралы қандай ақпарат көздерінен білесіз?	БАҚ, достар, таныстар, туыстар.

3. Дәріс материалы: 10 мин.

Сыбайлас жемқорлық – қызметтік жағдайды жеке бас пайдасына пайдалану. Сыбайлас жемқорлық әрекеттер көлеңкелі экономиканың негізгі түрлерінің бірі болып саналады. Параны ақшалай емес, басқа түрде беруге болады.

Лауазымдылықты теріс пайдалану нысандары өте алуан түрлі болғандықтан, сыбайлас жемқорлықтың әртүрлі түрлері әртүрлі критерийлер бойынша ажыратылады.

Кім өзінің қызметтік жағдайын асыра пайдаланады	Мемлекеттік (мемлекеттік шенеуніктердің сыбайлас жемқорлық) Коммерциялық (компания басшыларының сыбайлас жемқорлық) Саяси (саясаткерлердің сыбайлас жемқорлық)
Сыбайлас жемқорлық қатынастарын кім бастайды?	Басшы тұлғаның бастамасы бойынша пара сұрау (корқытып алу). Өтініш берушінің бастамасымен пара алу
Пара беруші кім?	Жеке пара (азаматтан) Кәсіпкерлік пара (заңды компаниядан) Қылмыстық пара алу (қылмыстық кәсіпкерлерден – мысалы, есірткі мафияларынан)
Пара алушының сыбайлас жемқорлықтан алған пайдасының нысаны	Ақшалай пара айырбастау (патронаж, непотизм)
Пара берушінің көзқарасы бойынша сыбайлас жемқорлықтың мақсаттары	Параны жеделдету (пара алушының міндетіне сәйкес істеуі керек нәрсені жасауы үшін); ингибиторлық пара (пара алатын адам өзінің қызметтік міндеттерін бұзуы үшін) «жақсы қарым-қатынасы үшін» пара беру (пара алушының пара берушіге үлкен кәсіптік жасамауы үшін)
Сыбайлас жемқорлық қатынастарының орталықтандырылу дәрежесі	Орталықтандырылмаған сыбайлас жемқорлық (әрбір пара беруші өз бастамасымен әрекет етеді); Орталықтандырылған «төменнен жоғарыға» сыбайлас жемқорлық (төменгі шенеуніктердің жүйелі түрде жинайтын паралары олардың және жоғары тұрғандардың арасында бөлінеді); орталықтандырылған жоғарыдан төмен сыбайлас жемқорлық (жоғары лауазымды адамдар үнемі жинап алатын пара ішінара олардың қарамағындағыларға беріледі)
Сыбайлас жемқорлық қатынастарының таралу деңгейі	Шөптік сыбайлас жемқорлық (биліктің төменгі және орта эшелондарында); Жоғарғы деңгейдегі сыбайлас жемқорлық (жоғары лауазымды тұлғалар мен саясаткерлер арасында); халықаралық сыбайлас жемқорлық (әлемдік экономикалық қатынастар саласында)
Сыбайлас жемқорлық байланыстарының жүйелілік дәрежесі	Эпизодтық сыбайлас жемқорлық Жүйелі (институционалдық) сыбайлас жемқорлық; клетократия (сыбайлас жемқорлық билік қатынастарының құрамдас бөлігі ретінде)

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың түрлері:

- 1) тәртіптік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар – сыбайлас жемқорлық белгілері бар және жасағаны үшін тәртіптік жауапкершілік белгіленетін қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар болып табылмайтын құқық бұзушылықтар;
- 2) әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар – сыбайлас жемқорлық белгілері бар және әкімшілік жауаптылық белгіленетін қылмыстар болып табылмайтын құқық бұзушылықтар;
- 3) Сыбайлас жемқорлық қылмыстар – «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, сондай-ақ өзге де заңдарда көзделген, заңда белгіленген тәртіптік, әкімшілік және қылмыстық жауапкершілікке әкеп соғатын сыбайлас жемқорлықпен байланысты немесе сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын әрекеттер. ;
- 4) сыбайлас жемқорлық қылмыстарымен байланысты қылмыстар – сыбайлас жемқорлық қылмыстар жасауға кінәлі деп танылуы мүмкін адамдармен бірлесіп

жасалған, Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің баптарында көзделген қоғамға қауіпті кез келген іс-әрекеттер.

4. Үлестірмелі материалдармен жұмыс 5 мин.

5. Тренинг (студенттердің өзіндік жұмысы) : 20 мин.

Топтан үш адам – капитандар сайланады, олар бүкіл топ үш бөлікке бөлінгенше бір-бірден команда тандайды.

Әр командаға жеке тапсырма беріледі: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат бойынша алған білімдерін сақтай отырып, үш жағдайды ойнау және сюжетті сахналау.

I жағдай: Пара беруші бопсалау туралы құқық қорғау органдарына алдын ала хабарлаған;

II жағдай: Басқарушы қызметкер өзіне заңға сәйкес келмейтін белгілі бір қызмет үшін ақша ұсынылып жатқанын естіп, құқық қорғау органдарына жүгінеді;

III жағдай: Кездейсоқ куәгер пара алу туралы біліп, бұл туралы құқық қорғау органдарына хабарлайды.

Дайындыққа уақыт беріледі.

Әр команда өз жағдайын жасайды.

6. Тақырыпты оқу нәтижесінде студенттер:

6.1. Білу:

- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заң;
- Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің Пара алу жөніндегі нұсқаулық, 366-бап;
Пара беру, Арт. 367;
Коммерциялық пара алу, 253-бап;

6.2. Істей білу:

- өз әрекеттерін құқық қорғау органдарының әрекеттерімен үйлестіруге;
- жағдайды дұрыс бағалап, одан шебер шығу.

7. Қорытындылау: 2 мин.

Тақырыбы: «Жемқорлықсыз қоғамға қадам»

Мақсаты: Сыбайлас жемқорлық құбылысы, оның пайда болу себептері, оның дамуына ықпал ететін факторлар туралы студенттердің білімдерін тереңдету.

Тапсырмалар:

- **тәрбиелік:**

студенттердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте теориялық және практикалық білімдерін меңгеруі.

- **дамытушы:**

топтық жұмыс дағдыларын дамыту

- **тәрбиелік:**

белсенді өмірлік ұстанымға тәрбиелеу

Студенттік жұмыс формалары : фронтальды, топтық.

Оқушылар саны: 8-11 сыныптар

Сынып сағатының барысы:

1. Ұйымдастыру сәті

2. Тақырып, мақсат, тапсырмалар хабары

Мұғалімнің кіріспе сөзі

– БҰҰ-ның мәліметі бойынша 9 желтоқсан – халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес күні.

Сыбайлас жемқорлық – бұл мемлекет, бизнес, бұқаралық ақпарат құралдары, халықаралық және шетелдік ұйымдар қарсы тұра алатын және қарсы тұруға тиіс қоғамдық әрекет. Бірақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұру – бүкіл қоғамның, демек, әрқайсымыздың ісіміз екенін түсіну маңызды. Біз сіз алдын ала жасаған топтарда жұмыс істейміз.

3. «Бірлестіктер» сыбайлас жемқорлық түсінігі.

Мұғалім тақтаға сыбайлас жемқорлық сөзін жазып, оқушылардан бұл сөзді естігенде ең бірінші ойларына не келетінін сұрайды. Бұл сөзбен ассоциациялар тақтаның екі жартысына жазылады. Содан кейін мұғалім көрсетілген ассоциацияларға негізделген сыбайлас жемқорлық анықтамасын тұжырымдауды ұсынады.

Түсіндірме сөздікте КОРРУПЦИЯ деген сөздің мынадай ұғымы бар:

-Сыбайлас жемқорлық (латын тілінен *corruptio* – паракорлық), лауазымды адамның өз лауазымына байланысты құқықтарын жеке басын баю мақсатында тікелей пайдалануымен байланысты процесс (лауазымды тұлғалар мен қоғам және саяси қайраткерлерге пара беру, пара беру және т.б.)

а) жеке тұлғаның қызмет бабын асыра пайдалануы, пара беруі, пара алуы, өкілеттігін асыра пайдалануы, коммерциялық пара алуы немесе жеке тұлғаның өзінің қызметтік жағдайын қоғам мен мемлекеттің заңды мүдделеріне қайшы келетін өзге де заңсыз нысанда пайда алуы. ақшаны, құндылықтарды, өзге де мүлікті немесе мүліктік сипаттағы қызметтерді және т.б. өзіне немесе үшінші тұлғаларға мүліктік құқықтарды немесе басқа тұлғалардың көрсетілген адамға заңсыз осындай игіліктерді беруі.

4. Тарихи сәт.

-Иван Грозный тұсында пара алу ресми түрде ауыр қылмыс деп танылды. Әшкереленгендер дене жазасына тартылды: кінәлі сыйлық ретінде алынған заттың мойнына байланған,

мысалы, әмиян, күміс, інжу, тұздалған балық. Алғаш рет өлім жазасы жаза ретінде қолданылды: теңгеге толтырылған қуырылған қазды пара ретінде қабылдаған кенсе қызметкерін базар алаңына апарып, төртке бөлді.

5. Мига шабуыл

– Көптеген адамдар сыбайлас жемқорлықты аурумен салыстырады. Әрбір аурудың емдеуді қажет ететін өзіндік себептері бар. Сыбайлас жемқорлықтың себептері қандай?

-Бірнеше минут ішінде паракқа сыбайлас жемқорлықтың себептерін жазыңыз. Бір себеп – 1 ұпай. Кімнің командасы көбірек себеп жазса, сол топ көп ұпай жинайды.

Сыбайлас жемқорлықтың себептері:

- Мемлекеттік қызметкерлердің жалақысының төмендігі

- Заңдарды білмеу

- Жеңіл ақшаға ұмтылу

- Әртүрлі лауазымдардағы адамдардың жиі ауысуы

- Елдегі тұрақсыздық

- Сыбайлас жемқорлық әдет ретінде

- халықтың өмір сүру деңгейінің төмендігі

- мемлекеттік институттардың нашар дамуы

- Жұмыссыздық

- азаматтық қоғам институттарының дамымауы

-Сыбайлас жемқорлықпен қалай күресуге болатынын ойлаңыз. Әр топ өзін-өзі емдеудің және қоғамымызды бұл дерттен сауықтырудың өзіндік жолдарын ойлап табуы керек, бірақ қайталанбауға тырысыңыз!

Мүмкін студент жауаптары:

1. Пара бергені және алғаны үшін жауапкершілік туралы заңнаманы қатайту 2. Лауазымды тұлғалардың жалақысының деңгейін көтеру.

3. Лауазымды тұлғалардың өз міндеттерін орындауы үшін олардың жұмысын бақылауды күшейту

4. Шенеуніктерге пара ұсынбау үшін адамдардың психологиясы мен дүниетанымына әсер ету

5. Бұқаралық ақпарат құралдарында сыбайлас жемқорлыққа қарсы насихатты ұйымдастыру

6. Халықтың құқықтық сауаттылық деңгейін арттыру.

6. Қорытындылау

– Пара шенеунік болсын, өтініш беруші болсын, әркімнің жанын айырады. Пара мен заңның үстемдігі бір-біріне сәйкес келмейтін дүниелер. Тек бір күні параны ойламайтын, барша халық адал өмір сүретін заман келеді деп үміттенеміз.

7 «Рефлексия»

Студенттер, егер қаласа, «ЖЕМҚОРЛЫҚ ЖОҚ» деген жазуы бар ватман қағазына өз пікірлерін жазады, сабақта алған білімдері бойынша өз ойларын жеткізеді.

-Алдарыңызда ватманның бос парағы бар. Сыбайлас жемқорлық мәселесіне өз көзқарасыңызды білдіріңіз, сурет салуға немесе жазуға болады.

Бірінші топ адамдар неге пара береді деген сұраққа жауап береді.

Екінші топ: «Адамдар неге пара алады?» деген сұраққа жауап береді.

Сынып сағаты «Жемқорлықсыз қоғам сенімді жол»

Мақсаты: сыбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлық дағдыларын дамыту, сыбайлас жемқорлыққа қарсы дүниетанымын дамыту.

Тапсырмалар:

- Сыбайлас жемқорлық ұғымына анықтама беріңіз;
- Сыбайлас жемқорлық жағдайына тән белгілерді анықтау;
- Топтық жұмыс дағдыларын дамыту;
- Өз пікірін айта білуге және өз көзқарасын қорғауға үйрету;
- Жауапкершіліктің түрлерімен танысыңыз.

Қатысушылар санаты: 6 – 8 сыныптар

Сынып сағатының барысы:

1. **Ұйымдастырушылық.** Сынып топтарға бөлінеді. Сыбайлас жемқорлық туралы дәйексөздерді қайталау, оқушылардың назарын мәлімдемелерге аудару (1-қосымша). Олар мәлімдемелерді оқып, оларды талдап, барлық мәлімдемелер пара алу, пара алу, сыбайлас жемқорлыққа қатысты деп болжайды.
2. **Миға шабуыл.** Сабақ не туралы болмақ? Оқушылардың сабақ тақырыбы бойынша не білетінін анықтайды. Әр оқушыны белсендіреді.
3. **Ойын формасы.** Оқушыларды топта ұсынылған өзгертілген ертегілерді сахналауға шақырады (2-қосымша). Олар ертегілерді сахнайды. Кейіпкерлердің мінез-құлқын талқылаңыз. Олар қорытынды жасайды.
4. Берілген мәтіндерді оқыңыз, белгілеу кестесіне сәйкес ескертпе жасаңыз (3-қосымша). Олар сыбайлас жемқорлық деген не, сыбайлас жемқорлықтың түрлері және сыбайлас жемқорлық қылмыс жасағаны үшін заңда қандай жауапкершілік көзделгені туралы қорытынды жасайды. (Әр топ мәтіннің өз бөлігін айтады).
5. **Талқылау.** Ұсынылған жағдаймен танысып, кестені толтырады (4-қосымша), талдайды, қорытынды жасайды. Әр топ өз жағдайын, талдауын сыныпқа ұсынады. (Қаласаныз, әр топты өз жағдайын одан әрі талдауға шақыра аласыз).
6. **Сахналау.** Әр топқа жағдаяттар береді (5-қосымша) және оны талдауға көмектеседі. Талқылау: пара беруге тырысқанда қандай сезімдер болды? Пара алған адам қандай таңдау жасады?
7. **Рефлексия.** Тақырып бойынша жалпылау және қорытынды жасау. Қандай жаңа нәрселерді білдіңіз?

Сабаққа арналған өтінімдер.

1-қосымша.

Накыл сөздер мен мақал-мәтелдер:

1. «Көп адамдар сатып алынғаннан гөрі көп ақшаға сатылады» (Фрэнсис Бэкон)
2. «Ештеңеге тұрарлық адамды сатып алу өте қиын» (Э. Севрус)
3. «Заңсыз жолмен алынған пайда болашақта пайдаға жарамайды» (шығыс даналығы)
4. «Жеке ұрылар өз өмірлерін қорлар мен шынжырларда, қоғамдық ұрылар алтын мен күлгін киімде» (Катон ақсақал)
5. «Егер сатып алу-сату процесі заңнамамен реттелсе, бірінші сатып алынатын және сатылатын нәрсе - заң шығарушылардың өздері» (Патрик О'Рурк)
6. «Мемлекеттік шенеунік: пара тарату үшін халық таңдаған адам» (Марк Твен)
7. «Ресейдің мемлекеттік жүйесі - парамен шектелген самодержавие» (максимум 19 ғ.)
8. «Орыс қызметіндегі ең қорқынышты нәрсе - риясыз адамдар» (Александр Герцен)
9. «Осы дүниеде пара алған судья қабырғасынан асылады»
10. «Оны орамға апарыңыз - оны сүйреп алмаңыз»
11. «Пара беру оңай, қайтару қиын»
12. «Пара үшін олар сіздің басыңыздан сипайды, бірақ сізді болуы керек жерде түрмеге отырғызады»

«Доктор Айболит»

Шақал: Міне бегемоттың телеграммасы. Біздің балалар ауырады: оларда тонзиллит, скарлатина, дефтит, аппендицит, безгек және бронхит бар.

Айболит: Иә, сізде тұтае індет бар. Біз бір нәрсені анықтаймыз.

Шақал: Ауруларды емдеуге сенің көмегің керек.

Айболит: Иә, иә, біз сенің Африкаға барамыз. Бірақ менде көлік жоқ, ал қоғамдық көлік өте ұзақ және қымбат.

Шақал: Сенің жануарлар достарың көп, олар саған Африкаға жетуге көмектеседі.

Айболит: Жоқ, жоқ. Маған өз көлігім керек: көлік, тікұшақ және яхта. Осының бәрімен қамтамасыз ете алсаң, балаларыңды емдеймін.

Шақал: Бірақ сен жақсы дәрігерсің, малдың бәрін тегін емдейсің.

Айболит: Мені қатты кешіріңіз, не сұрағанымның бәрін бересіз, не мен ешқайда кетпеймін!

«Ряба тауық еті»

Тауық алтын жұмыртқа салды, ал тышқан оны сындырды. Атасы мен әйелі жылайды, Тауық қыңқылдайды.

Тауық: жылама, ата, жылама, әйел. Маған тауық үйлерін салып, тек іріктелген дәнді ғана тамақтандырсаң, мен саған қанша алтын жұмыртқа саламын.

«Теремок»

Кішкентай тышқан мұнараның жанында отырады. Бақа-бақа жүгіріп келеді.

Бақа: Терем-теремок, мұнарада кім тұрады?

Тышқан: Мен, Тышқан, кішкентай қызбын, ал сен кімсің?

Бақа: Ал мен айқайлаған бақамын, сенімен бірге тұруға рұқсат ет.

Тышқан: Ақшаң бар ма, 500 рубль?

Бақа: Тышқан, сен не істеп жатырсың? Ертегіде біз мұнда тегін өмір сүреміз!

Тышқан: Біз бұрын өмір сүрдік, бірақ қазір өмір сүрмейміз! Не төлеңіз, не кетіңіз!

Бақа жылап, кетіп қалады. Аю кіреді.

Аю : Кішкентай тышқан, сен маған Теремоктың осында болуы үшін ақша төледің бе?

Тышқан: Мишенька, мен салықты төледім!

Аю: Сонымен не. Егер сіз тыныш ұйықтағыңыз келсе, маған төлеңіз, әйтпесе Теремокты жыртып аламын!

Тышқан: Енді, қазір... (ақшаны алып, төлейді)

3-қосымша.

Таңбалау кестесі

В	+	-	?
Мен мұны білдім	Жаңа ақпарат	Қарама-қайшылық	Мен білгім келеді

4-қосымша.

Сыбайлас жемқорлық жағдайларын талдау

Өмірлік жағдайдың мысалы (1-3 сөйлеммен қысқаша сипаттама)	Сыбайлас жемқорлықтың нысаны, оның құқықтық/этикалық бағалары	Қатысушылар	Сыбайлас жемқорлық жағдайының болжанатын пайдасы	Зиянды әсерлер	Сыбайлас жемқорлық жағдайлардың алдын алу бойынша ұсынылатын шаралар
		«Ішкі шеңбер»			

Әскерден қашқысы келсе, әскери борышын өтеуге міндетті адамның ата-анасы комиссияның бас дәрігеріне ақша төлейді. Дәрігер ақшаны алды.		Пара беруші -			
		Пара алушы –			
		«Алыс шеңбер»			
		«Ішкі шеңбер» Пара беруші -			
		Пара алушы –			
		«Алыс шеңбер»			
Көлік иесі техникалық байқаудан өтуі керек. Бірақ көлікте проблемалар бар. Қожайын инспекторларға барлығын сол жерде төлеуді ұсынып, диагностикалық карта алады.		«Ішкі шеңбер» Пара беруші -			
		Пара алушы –			
		«Алыс шеңбер»			
Орта арнаулы оқу орнына түсушінің орташа баллы өту бағасынан төмен. Ата-аналар қабылдау комиссиясының басшысын талапкерлердің тізімдерін түзетуге және оған дөңгелек соманы төлеуге шақырады.		«Ішкі шеңбер» Пара беруші -			
		Пара алушы –			
		«Алыс шеңбер»			

5-қосымша.

1. Дүкен иесі сатушыларды мерзімі өтіп кеткен тауарларды сатуға мәжбүрлейді, әйтпесе олардың өздері сатып алуға мәжбүр болады.
2. Студент демалысқа ерте кеткісі келеді және ерте емтиханға дайындалып үлгермеді. Мұғалімнен емтиханға автоматты түрде баға қоюды сұрайды. Бас тартса, пара беруге тырысады. Оқытушы пара алмайды және оқушының әдепсіз әрекеті үшін сөгіс береді.
3. Дәрігердің қабылдауындағы науқас екі жылдан кейін емес, бір аптадан кейін операцияға кезекке тұру үшін пара бермекші. Дәрігер параға қарсы. Пациентке мұның ол үшін қаншалықты қорлайтыны туралы сөгіс айтады.

Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы күрес бойынша
өткізілген іс-шаралар
анықтамасы

«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
2024-2025 оқу жылында жүргізілетін
Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы»
Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын
іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша

АНЫҚТАМА

Тақырыбы: Мекеменің қажеттілігі үшін заңсыз ақша жинауға тыйым салу мәселесі бойынша педагогтар ұжымы және ата-аналар арасында түсіндірме жұмыстары жүргізіліп, белгіленген жоспарға сәйкес саяси партия, қоғамдық бірлестіктердің қатысуымен ай сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы жиналыстар ұйымдастыру.

Мақсаты: Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Объектісі: жоспарланған

Субъектісі: анықтама

Жауаптылар: ДТЖО

Орындау мерзімі:

Негіздемесі:

2024-2025 оқу жылында жүргізілетін Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша іс шаралар жоспары негізге алынды. Мекеменің қажеттілігі үшін заңсыз ақша жинауға тыйым салу мәселесі бойынша педагогтар ұжымы және ата-аналар арасында түсіндірме жұмыстары жүргізіліп, белгіленген жоспарға сәйкес саяси партия, қоғамдық бірлестіктердің қатысуымен ай сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы жиналыстар ұйымдастыру. Мектептерде заңсыз ақша жинау фактілерінің алдын алу

2024 жылдың мектептерде заңсыз ақша жинау фактілерінің алдын алу мәселелері бойынша жиналыс өтті.

Шараға Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің Превенция басқармасының басшысы, қаласының Білім беру бөлімінің басшысы, Прокуратура, облыстық Білім басқармасының өкілдері, қалалық мектеп директоры мен ата-аналар қатысты.

Білім беру саласындағы өзекті мәселелердің бірі – мектептер мен балабақшалардағы заңсыз ақша жинау мәселесі. Жөндеу жұмыстарының кез келген түріне, абаттандыруға, оқу материалдарына, материалдық-техникалық қамтамасыз етуге және басқа да заттарға ата-аналардан ақша жинауға қатаң тыйым салынады.

Қазіргі уақытта «WhatsApp» мессенджерінің ата-аналар чаттарында мектеп бітіру кешін өткізуге, мұғалімдерге сыйлық алуға байланысты ата-аналардан ақша жинау жүріп жатыр.

Департаменттің Превенция басқармасының басшысы ҚР Азаматтық Кодексінің 509-бабының, ҚР «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының нормаларын түсіндірді.

Айта кету керек, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі ата-аналардан ақша жинауға жол бермеу мақсатында Білім басқармасымен тұрақты түрде бірлескен іс-шаралар өткізіп тұрады.

Егер сізге сыбайлас жемқорлық фактілері туралы белгілі болса, онда сіз тәулік бойы жұмыс істейтін Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің 1424 Call-орталығына хабарласа алатыныңызды есіңізге саламыз. «Сыныптың ұйымдастырушылық мәселелері үшін жалақы алатын сынып жетекшісі бар. Ата-аналар комитеттері іс жүзінде ақша жинау құралына айналды. Тексеру жүргізу кезінде директорлар, оқу менгерушілері, сынып жетекшілері мектеп қабырғасында ақша жиналып жатқандығы туралы білмейтіндіктерін айтады, осылайша жауапкершіліктен құтылуды ойлайды. Алайда, бізде бірінші басшылардың бағыныстылардың сыбайлас жемқорлық үшін жауапкершілігі заңнамалық деңгейде бекітілген. Сондай-ақ, ҚР «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 22-бабы бар, оған сәйкес мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің басшылары бағынысты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу жөніндегі лауазымдық міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін тәртіптік жауаптылықта болады.

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:

Б.Сарсеков

**«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
2024-2025 оқу жылында жүргізілетін**

**Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы»
Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын
іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша**

АНЫҚТАМА

Тақырыбы: Мектепте түрлі себептермен кез-келген мерекелік іс-шараларды өткізуге, шаруашылық, кеңсе заттарын алуға, тағы басқа мақсатта ата-аналардан заңсыз ақша жинауға қатаң түрде тыйым салу бағытында ата-аналар мен мектеп ұжымына түсіндірме жұмыстарын жүргізу.

Мақсаты: Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Объектісі: жоспарланған

Субъектісі: анықтама

Жауаптылар: ДТІЖО

Орындау мерзімі:

Негіздемесі:

2024-2025 оқу жылында жүргізілетін Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша іс шаралар жоспары негізге алынды. Мектепте түрлі себептермен кез-келген мерекелік іс-шараларды өткізуге, шаруашылық, кеңсе заттарын алуға, тағы басқа мақсатта ата-аналардан заңсыз ақша жинауға қатаң түрде тыйым салу бағытында ата-аналар мен мектеп ұжымына түсіндірме жұмыстарын жүргізу. Біздің мектебімізде сынып жетекшілеріне оқушылардан ақша жинауға үзілді-кесілді тыйым салынған. Мектепте ақша жинамау туралы бұйрық та мектептің кіреберісінде ілулі тұр. КММ әкімшілігі 2022-2023 оқу жылында соңғы қоңырауға және қорытынды аттестаттауды тапсыруға арналған салтанатты жиынды өткізу кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында ЕСКЕРТЕДІ:

1. Мектеп әкімшілігі мен мұғалімдерге кез-келген түрдегі сыйлықтар алуға, қолма-қол ақша жинауға, соның ішінде ата-аналар комитетінің көмегімен тыйым салынады;
2. Мектептің қажеттіліктеріне, 4,9,11 сыныпты аяқтауға ақша жинауға қатаң тыйым салынады;
3. Мектеп әкімшілігі мен сынып жетекшілері «Соңғы қоңырау» іс-шарасын өткізу тәртібі және қауіпсіздік талаптарын сақтау туралы барлық қатысушыларға нұсқау беруі қажет;
4. Мектеп оқушыларына оқу жылы мен мектептің аяқталуына арналған салтанатты жиын өткізілетін күні қаланың саябақтарында, ойын-сауық орындарында, сондай-ақ оданда тыс жерлерде жаппай мерекелер ұйымдастыруға қатаң тыйым салынады.

Құрметті ата-аналар! Жоғарыда аталған талаптарды орындаудың маңыздылығын еске саламыз, өйткені біздің балаларымыздың өмірі, денсаулығы мен қауіпсіздігі осыған байланысты.

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:

Б.Сарсеков

«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
2024-2025 оқу жылында жүргізілетін
Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы»
Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын
іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша

АНЫҚТАМА

Тақырыбы: Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 12- бабы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер», 13-бабы «Мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызмет», 14-бабы «Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жекжаттардың бірге қызмет(жұмыс) істеуіне жол бермеу», 15-бабы «Мүдделер қақтығысы» баптарын басшылыққа алып жұмыс жүргізу.

Мақсаты: Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Объектісі: жоспарланған

Субъектісі: анықтама

Жауаптылар: ДТІЖО

Орындау мерзімі:

Негіздемесі:

2024-2025 оқу жылында жүргізілетін Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша іс шаралар жоспары негізге алынды. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 12- бабы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер», 13-бабы «Мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызмет», 14-бабы «Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жекжаттардың бірге қызмет(жұмыс) істеуіне жол бермеу», 15-бабы «Мүдделер қақтығысы» баптарын басшылыққа алып жұмыс жүргізу.

Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар (өз қызметін тұрақты емес немесе басқа жұмыстан босатылған негізде жүзеге асыратын мәслихат депутаттарын қоспағанда) және мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар (Қазақстан Республикасының Президентігіне, Қазақстан Республикасы Парламентінің немесе мәслихаттарының депутаттығына, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың, аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың, ауылдық округтердің әкімдігіне, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқарудың сайланбалы органдарына мүшелікке кандидаттарды қоспағанда), лауазымды адамдар өздерінің жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары атқаратын лауазымдарға тікелей бағынысты болатын лауазымдарды атқара алмайды, сондай-ақ жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары тікелей бағынысында бола алмайды. 1-1. Мемлекеттік лауазымға не мемлекеттік немесе соларға теңестірілген функцияларды атқаруға байланысты лауазымға кандидаттар болып табылатын адамдар өздері лауазымды атқаруға үміткер ұйымның басшылығын осы ұйымда жұмыс істейтін жақын туыстары, жұбайы және (немесе) жекжаттары туралы жазбаша нысанда хабардар етуге міндетті. 2. Осы баптың 1-тармағының талаптарын бұзатын адамдар, егер олар көрсетілген бұзушылық байқалған кезден бастап үш ай ішінде оны ерікті түрде жоймаса, осындай бағыныстылықты болғызбайтын лауазымға ауысуға тиіс, ал осындай ауысу мүмкін болмаған кезде осы қызметшілердің біреуі лауазымынан шығарылуға немесе көрсетілген функциялардан өзгедей босатылуға тиіс. Ескертпе. Осы Заңда жақын туыстар деп ата-аналары (ата-анасы), балалары, асырап алушылар, асырып алынған балалар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), атасы, әжесі, немерелері, жекжаттар деп – жұбайының (зайыбының) ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), ата-аналары мен балалары түсініледі. 3. Осы баптың 1-тармағында аталған адамдардың квазимемлекеттік сектор субъектісінің бір басқару органында (байқау кеңесінде, атқарушы органында) өзінің жақын туыстарымен, жұбайымен (зайыбымен) және (немесе) жекжаттарымен бірге лауазымдарды атқаруына тыйым салынады. Осы тармақтың бірінші бөлігінің талаптарын бұзатын адамдар, егер олар көрсетілген бұзушылық анықталған кезден бастап үш ай ішінде оны ерікті түрде жоймаса, квазимемлекеттік сектор субъектісінің бір басқару органында (байқау кеңесінде, атқарушы органында) бірлескен қызметті (жұмысты) болғызбайтын лауазымға ауысуға жатады, ал мұндай ауысу мүмкін болмаған кезде осы жұмыскерлердің біреуі қызметтен шығарылуға немесе көрсетілген функциялардан өзге де босатылуға жатады.

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:

Б.Сарсеков

«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
2024-2025 оқу жылында жүргізілетін
Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы»
Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын
іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша

АНЫҚТАМА

Тақырыбы: Мектеп фойесіне білім басқармасының Call center ---- телефоны мен сенім телефоны ----- сенім жәшігін орналастыру, түскен арыз-шағымдарды тіркеу кітапшасын арнау

Мақсаты: Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Объектісі: жоспарланған

Субъектісі: анықтама

Жауаптылар: ДТІЖО

Орындау мерзімі:

Негіздемесі:

2024-2025 оқу жылында жүргізілетін Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы мен 2024-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыруға арналған іс-шаралары бойынша іс шаралар жоспары негізге алынды. Мектебімізде 2024-2025 оқу жылы бойынша Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жұмыс жоспары құрылып бекітілді. Мектеп педагогтеріне түсінік жұмысы жүргізілді. Мектеп фойесіне білім басқармасының call center телефоны мен сенім телефоны және сенім жәшігі орналастырылды. Мектепке кіре берісте кезекші отыратын жерде арыз-шағымдарды тіркеу кітапшасы арналды. Ай сайын сенім жәшігі, арыз-шағым кітапшасы тіркеліп қаралып отырылады.

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Б.Сарсеков

**Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы күрес бойынша
хаттамасы**

**«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» тақырыбында ұйымдастырылған жиналыстың
хаттамасы**

№ 1 хаттама

Тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл»

Өткізілген күні: 13.09.2024ж

Төрағасы: Қ.Беркімбаев

Хатшы: Б.Сарсеков

Қатысқандар: 31

Қатыспағаны: 5

Күн тәртібі

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың жобасы
- 2.« Жемқорлықсыз жол: сенімді жол» баяндама
Жауапты: директор
- 3.«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары»
Жауапты:
- 4.«Сыбайлас жемқорлық саясатының мақсаттары мен міндеттері»
Жауапты: Кәсіподақ комитетінің төрағасы:

Тыңдалды: .- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың жобасы» Қазақстан Республикасының Заңымен жиналғандардың бәрін таныстырған бөбекжай-бақша директоры, бұл Заң азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға, Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік органдардың, лауазымды адамдар мен мемлекеттік функцияларды жүзеге асыратын басқа да адамдардың тиімді жұмысын қамтамасыз ететін сыбайлас жемқорлық көріністерінен туындайтын қатерлер. Мен осы Заңның демократиялық принциптерді кеңейтуге, мемлекеттік органдардағы ашықтық пен бақылауға бағытталғандығына назар аудардым. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі қағидалары атап өтілді: заң мен сот алдында барлығының теңдігі, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте көмек көрсететін азаматтардың жеке қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Ол барлық мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар өз құзыреті шегінде сыбайлас жемқорлықпен күресуге міндетті екенін хабарлады. Сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын құқық бұзушылықтардың алдын-алу туралы айтылды. Кез-келген нысанда сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған әңгіме өткізілді.

Сөз алды: «Сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу туралы» бұйрық сайын шығарылатындығын айтты

Сөз алды: Қ.Беркімбаев

« Жемқорлықсыз жол: сенімді жол» атты тақырыпта баяндама оқыды.

Тыңдалды: - сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесімен таныстырып өтті.

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдауды;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруды;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заңдық сараптама жүргізу кезінде сыбайлас жемқорлық сипаты бар нормаларды анықтауды;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыруды және сақтауды;
- қаржылық бақылауды;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді;
- мүдделер қақтығысын болғызбауды және шешуді;
- кәсіпкерлік саласында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтауды, жолын кесуді, ашуды және тергеп-тексеруді;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлауды;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарларын жоюды;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы ұлттық баяндаманы қалыптастыруды және жариялауды қамтиды.Сондай-ақ өз сөзінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының әр жүйесіне тоқталып түсініктеме беріп өтті.

Сөз алды:Кәсіподақ төрайағасы Е.Мамыров сыбайлас жемқорлық саясатының мақсаттары мен міндеттерімен таныстырып өтті:

- 1.Сыбайлас жемқорлыққа қарсы көзқарасты қалыптастыру,оның алдын алу көріністерін азайту.
- 2.Құқықтық мәдениет деңгейін жоғарылату, құрылымдық және қоғамдық ұйымдардың жұмысын қамтамасыз ететін қабылданған шешімдердің ашықтығы және жариялылығы.
3. Оқу-білім үрдісінде педагогтар мен ата-аналар тарапынан болатын келеңсіз әрекеттердің алдын алу және оларға қатаң бақылау қою.

Әр педагог білуі тиіс:

- Сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылық пен күрестің нормативтік құқықтық базасын;
 - Сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылық үшін жауапкершілікке тартылу тәртібі;
 - Сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтың алдын алу және жол бермеу;
 - Сыбайлас жемқорлыққа байланысты әр түрлі іс-әрекеттерге қарсы шығу.
- Кәсіподақ төрайымы бүгінгі тақырып негізінде, сөзімді «Жемқорлықсыз қоғам-нұрлы болашақ кепілі» деп қорытындылады.

Шешімі:

1. мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартының міндеттері және мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының әдеп кодексінің жобасымен келіседі және толығымен орындайды.
- Орындау мерзімі: тұрақты.

Қаулы етті:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары жүзеге асырылсын;
 - Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы дөңгелек үстел ұйымдастырылсын.
- Жауапты: Кәсіподақ төрағасы

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» тақырыбында ұйымдастырылған жиналыстың
хаттамасы

№ 2 хаттама

Өткізілген күні: 13.12.2024ж

Төрағасы: Қ.Беркімбаев

Хатшы: Б.Сарсеков

Қатысқандар: 34

Қатыспағаны: 1

Күн тәртібі

1. «ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңын басшылыққа ала отырып, сыбайлас жемқорлықтың туындауына себептерді болдырмау және алдын алу бойынша түсіндірме жұмыстарын жүргізу
2. «Ата-аналармен заңсыз ақша қаражатын жинауға тыйым салу туралы» бұйрықпен таныстыру

Тындалды:

Күн тәртібіндегі мәселелер бойынша мектеп директоры сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шаралары бойынша жұмыстарды күшейту және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу құқықтық сауаттылықтың арттыру Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы Заң талаптарын түсіндіру мақсатында жиналыс өткізіп кең көлемде түсіндіру жұмыстары өткізіліп тұратынын айтып өтті.

Сонымен қоса Ата аналардан заңсыз ақша қаражатын жинауға тыйым салу туралы бұйрығымен таныстырып өтті.

Ата аналардан сынып мектеп тазалығын сақтауға және жөндеу жұмыстарына құрал жабдықтарды жиһазды сатып алуға мектеп аттестациясын өткізге педагогикалық ұжымға сыйлықтарға мерекелерге қарсы іс-шаралар өткізуге және басқаларға мәжбүрлеп ақша қаражаттарын жинауға қатаң тыйым салынуы туралы айтылып педагогикалық ұжым және ата аналар комитеті мүшелері арасында мектептің сыныптың қажеттілігі үшін заңсыз ақша жинау мәселесі бойынша түсіндіру жұмыстарының жүргізілуі жайлы айтылды.

Шешімі:

1. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында түсінік жұмыстары жалғастырыла берсін.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» тақырыбында ұйымдастырылған жиналыстың
хаттамасы

№ 3 хаттама

Өткізілген күні: 20.05.2025ж

Төрағасы: Қ.Беркімбаев

Хатшы: Б.Сарсеков

Қатысқандар: 34

Қатыспағаны: 2

Күн тәртібі

1. 2024-2025 оқу жылының аяқталуы
2. Білім алушыларды сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбиелеу ата аналар арасында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу
3. Соңғы қоңырау салтанатты іс шарасын ұйымдастыру және өткізу туралы

Тыңдалды:

1. «Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» КММ мектеп директоры Қ.Беркімбаев 2024-2025 оқу жылының аяқталуы туралы айтып өтті. Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары негізінде (қосымша жалғанды
2. «Білім алушыларды Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбиелеу ата аналар арасында сыбайлас жемқорлықтың көрінуіне жол бермеу екінші мәселесі бойынша директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары айтып өтті.. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және азғындық әрекеттерден бас тарту идеалдарына бағдарлауды көздейтінін хабарлады. Ол туралы біз күнделікті өмірде кездесетін сыбайлас жемқорлық көріністерінің кейбір түрлері азайту бойынша кеңес берді. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу бойынша әлеуметтік роликтер ұсынылды. Оқушылардың ата аналарынан сыбайлас жемқорлықтың алын алу бойынша мектепте ақша жинамау туралы айтып өтті.

Шешімі:

1. Бірінші мәселе бойынша барлық атаналар назарға алып қорытынды емтихандарға дайындық кезеңде бақылауды жүзеге асырады.
2. Ата аналардан соңғы қоңырауда ақша жинамау есепке алынсын.

Публикации

Фото

Reels

Бибол Құдайназаров НОМ

21 апр. · 🧑

...

Қазығұрт аудандық білім бөліміне қарасты "Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп" коммуналдық мемлекеттік мекемесі ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Түркістан облысы бойынша Департаментінің 11.04.2025 ж. №28-1-З\629-4 хатына сәйкес, «2025 жылға жастар арасында академиялық адалдықты ілгерілету бойынша кешенді Жоспарына» сай білім беру ұйымдарында заңсыз алымдарға тыйым салынған. Осыған орай алдағы келе жатқан 25 мамыр «Соңғы қоңырау» мерекесінде қаржы жинау фактісінің алдын алу бойынша ата - аналар мен ұстаздарға түсіндіру жұмыстары жүргізілді. Ұстаздарға оқушылар мен ата-аналар тарапынан сыйлық алуға, ақша жинауға қатаң тыйым салынып, ол үшін жауапкершілік көзделгенін ескертті.

Нравится

Комментировать

Поделиться

13:50

Wi-Fi 5G 4G LTE 32

Публикации

Фото

Reels

Бибол Құдайназаров НОМ

27 февр. · 2

“АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЖӘНЕ ОНЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ” ТӘРБИЕ САҒАТЫ

«Бибол Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп» КММ-де 2025 жылдың 17 ақпан күні Елбасы жолдауының “Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру” жолдауының үшінші басымдығында - сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында 3 сынып оқушыларына “Парасаттылық және академиялық адалдық” тақырыбында бірыңғай тәрбие сағаттары өткізілді.

Мақсаты: білім алушыларға, өскелең ұрпаққа адалдықты түсінуді қалыптастыру, ашық, шынайы және сенімді қарым-қатынастар, сондай-ақ адалдықты дамытуға жауапкершілікті орнату - оқу үрдісінде академиялық адалдықтың негізгі құндылықтарының бірі болып табылады.

АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Нравится

Комментировать

Поделиться

13:54

Wi-Fi 4G/LTE 30

Публикации

Фото

Reels

Бибол Құдайназаров НОМ

10 сент. 2024 г. · 2

"АДАЛДЫҚ САҒАТЫ"

Түркістан облысы Қазығұрт ауданының білім бөліміне қарасты "Б.Құдайназаров атындағы негізгі орта мектеп" коммуналдық мемлекеттік мекемесі 2024-2025 оқу жылында 09.09.2024 күні біріңғай "Адалдық сағаттары" өтілді.

Өскелең ұрпаққа адалдық және парасаттылық құндылықтарын, сыбайлас жемқорлықтың теріс салдарларын, олардың алдын алу бойынша еліміздің жеткен жетістіктерін кеңінен түсіндіру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында 2-9 сыныптар арасында адалдық сағаты өткізілді.

#біртұтастәрбие

#адалдықсағаты

Нравится

Комментировать

Поделиться

